

Một số vấn đề đặt ra trong lãnh đạo nhiệm vụ nghiên cứu khoa học của tổ chức cơ sở đảng ở các khoa giáo viên thuộc Học viện Chính trị hiện nay

PGS, TS. LÊ DUY CHƯƠNG

Học viện Chính trị, Bộ Quốc Phòng

ThS. NGUYỄN VĂN QUÝ

NCS, Học viện Chính trị, Bộ Quốc Phòng.

Email: nguyenquydhdtqt@gmail.com

Tóm tắt: Nghiên cứu khoa học (NCKH) là một trong những nhiệm vụ chính trị trung tâm, là hoạt động cơ bản, thường xuyên của các khoa giáo viên thuộc Học viện Chính trị (HVCT) (Bộ Quốc phòng). Lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện nhiệm vụ NCKH là chức năng, trách nhiệm của các cấp ủy, tổ chức đảng, cán bộ chủ trì các cấp; trong đó, sự lãnh đạo của tổ chức cơ sở đảng (TCCSĐ) là nhân tố quan trọng hàng đầu quyết định chất lượng, hiệu quả NCKH của các khoa giáo viên ở HVCT. Bài viết tập trung làm rõ một số vấn đề đặt ra trong lãnh đạo nhiệm vụ NCKH của TCCSĐ ở các khoa giáo viên thuộc HVCT hiện nay.

Từ khóa: tổ chức cơ sở đảng, nghiên cứu khoa học, khoa giáo viên.

Trong cơ cấu tổ chức của Học viện Chính trị (trực thuộc Bộ Quốc phòng), các khoa giáo viên là đơn vị tổ chức giảng dạy và nghiên cứu khoa học⁽¹⁾. Các khoa giáo viên giữ vai trò nòng cốt, trực tiếp góp phần đổi mới căn bản, toàn diện công tác giáo dục và đào tạo, nâng cao chất lượng NCKH; góp phần xây dựng xây dựng Nhà trường vững mạnh toàn diện mẫu mực, tiêu biểu, xây dựng Đảng bộ HVCT trong sạch vững mạnh. Cùng với nhiệm vụ giảng dạy, NCKH là nhiệm vụ chính trị trung tâm của các khoa giáo viên nhằm phục vụ, đáp ứng yêu cầu giáo dục và đào tạo ở HVCT. So với những yêu cầu của tình hình mới, công tác lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức thực hiện nhiệm vụ NCKH của TCCSĐ ở các khoa giáo viên thuộc HVCT còn hạn chế, bất cập, đặt ra một số vấn đề mới cần được quan tâm giải quyết, khắc phục như sau:

Thứ nhất, giải quyết mâu thuẫn giữa thực trạng một số cấp ủy, đảng viên ở các khoa giáo viên thuộc HVCT chưa nhận thức đầy đủ, chưa đề cao trách nhiệm trong lãnh đạo, chỉ đạo, thực hiện nhiệm vụ NCKH với yêu cầu đổi mới tư duy, tạo chuyển biến mạnh mẽ về trách nhiệm của các chủ thể, lực lượng.

Trong những năm qua, cấp ủy, tổ chức đảng, cán bộ, đảng viên ở các khoa giáo viên thuộc HVCT đã có nhận thức đúng về tầm quan trọng của khoa học và công nghệ với vai trò là quốc sách hàng đầu; thấy được vai trò, mục tiêu, yêu cầu nhiệm vụ NCKH và

sự cần thiết phải tăng cường lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện nhiệm vụ NCKH ở các khoa giáo viên. Tuy nhiên, nhận thức của một số cấp ủy viên, cán bộ, đảng viên về chủ trương, quan điểm của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về công tác khoa học và công nghệ có nội dung còn hạn chế.

Việc vận dụng, quán triệt quan điểm, phương châm, nội dung đổi mới công tác giáo dục, đào tạo của Đảng và các nghị quyết của Quân ủy Trung ương trong quá trình thực hiện nhiệm vụ NCKH ở một số giảng viên còn hạn chế; chưa thấy rõ được trách nhiệm của tập thể, cá nhân và sự cần thiết nâng cao chất lượng lãnh đạo nhiệm vụ NCKH của TCCSĐ ở các khoa giáo viên thuộc HVCT. Đảng ủy HVCT, đánh giá: Nhận thức, trách nhiệm của một số cán bộ, giảng viên chưa đầy đủ, chưa có sự đầu tư thỏa đáng thời gian, công sức cho nhiệm vụ nghiên cứu khoa học được giao⁽²⁾.

Thực tiễn đó đặt ra yêu cầu phải tiếp tục đổi mới tư duy, tạo sự chuyển biến mạnh mẽ về nhận thức, trách nhiệm của các tổ chức, các lực lượng về chủ trương, quan điểm của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, nghị quyết, chỉ thị, kế hoạch, quy chế, quy định của cấp trên về khoa học và công nghệ. Làm cho các tổ chức, các lực lượng nhận thức sâu sắc, đầy đủ về vị trí, vai trò, tầm quan trọng của các ngành khoa học, nhất là KHXH&NV, KHXH&NV quân sự,

nhiệm vụ NCKH và sự cần thiết nâng cao chất lượng lãnh đạo nhiệm vụ NCKH của TCCSĐ ở các khoa giáo viên thuộc HVCT. Quán triệt quan điểm : “Khoa học quân sự là một bộ phận khoa học và công nghệ quốc gia, là nhân tố quan trọng góp phần xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại; đặt dưới sự lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy, tổ chức đảng và người chỉ huy các cấp”⁽³⁾. Đồng thời, phải đề cao trách nhiệm của các tổ chức, các lực lượng trong lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện nhiệm vụ NCKH của các khoa giáo viên.

Thứ hai, giải quyết mâu thuẫn giữa thực trạng thiếu trọng tâm, trọng điểm, chưa đồng bộ, chậm đổi mới trong lãnh đạo nhiệm vụ NCKH của TCCSĐ ở một số khoa giáo viên thuộc Học viện Chính trị với yêu cầu đổi mới nội dung, phương thức lãnh đạo nhiệm vụ NCKH của TCCSĐ ở các khoa giáo viên.

Thời gian qua, hoạt động NCKH đã được các cấp ủy, tổ chức đảng, cán bộ chủ trì ở các khoa giáo viên thuộc HVCT lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức thực hiện chặt chẽ, nghiêm túc, cơ bản đáp ứng yêu cầu giáo dục và đào tạo của HVCT. TCCSĐ ở các khoa giáo viên thuộc HVCT đã tập trung lãnh đạo thực hiện tốt khâu đột phá: “Đẩy mạnh nghiên cứu cơ bản, nâng cao chất lượng đề tài khoa học cấp cơ sở, biên soạn giáo trình, tài liệu dạy, học”⁽⁴⁾. Từ năm 2012 đến năm 2022, các khoa giáo viên ở HVCT đã nghiên cứu, biên soạn hơn 200 giáo trình, tài liệu; tham gia: “Nghiên cứu 04 đề tài khoa học cấp quốc gia, 18 đề tài khoa học cấp Bộ Quốc phòng, 79 đề tài khoa học cấp ngành, 08 chương trình khoa học, 214 đề tài khoa học cấp Học viện, 227 đề tài cấp cơ sở”⁽⁵⁾. 100% các đề tài được nghiệm thu, trong đó, tỷ lệ đề tài đạt xuất sắc: 78,98%, khá: 19,24%, đạt: 1,78%. Tuy nhiên, nội dung, hình thức, biện pháp lãnh đạo nhiệm vụ NCKH của TCCSĐ ở một số khoa giáo viên còn thiếu trọng tâm, trọng điểm, chưa đồng bộ, chậm đổi mới, làm cho những hạn chế về số lượng, chất lượng các công trình NCKH của các khoa giáo viên chậm được khắc phục.

Nghị quyết số 1657-NQ/QUTW ngày 20/12/2022 của Quân ủy Trung ương về “Đổi mới công tác giáo dục và đào tạo đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ xây dựng Quân đội trong tình hình mới” yêu cầu phải: “Gắn nghiên cứu khoa học với nâng cao chất lượng giáo dục và đào tạo”⁽⁶⁾. Do đó, TCCSĐ ở các khoa giáo viên ở HVCT phải đổi mới nội dung,

phương thức lãnh đạo nhiệm vụ NCKH, cần tập trung nghiên cứu, bảo đảm hoạt động NCKH phải đi trước một bước, vừa có vai trò dẫn dắt, vừa phục vụ thiết thực cho nhiệm vụ giáo dục và đào tạo ở HVCT□

Thứ ba, giải quyết mâu thuẫn giữa thực trạng còn nhiều hạn chế, bất cập trong phối hợp, liên kết NCKH với yêu cầu phát huy vai trò của các tổ chức, các lực lượng trong lãnh đạo nhiệm vụ NCKH của TCCSĐ ở các khoa giáo viên thuộc HVCT.

Thời gian qua, hoạt động liên kết NCKH với các cơ quan, tổ chức, nhà khoa học ở trong và ngoài quân đội đã được cấp ủy, chỉ huy các khoa giáo viên ở HVCT quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo chặt chẽ, như: mời cán bộ, giảng viên ở các trường đại học, cán bộ ở các viện nghiên cứu, tạp chí tham dự hội thảo, tọa đàm khoa học, nói chuyện chuyên đề□ Đảng ủy HVCT, khẳng định: “Chủ động mời các nhà khoa học ở trong và ngoài Quân đội về cung cấp thông tin khoa học cho cán bộ, giảng viên, học viên trong Học viện”⁽⁷⁾. Qua đó, đã kịp thời phổ biến những kinh nghiệm quý, những thông tin mới, trang bị thêm những kỹ năng cần thiết cho đội ngũ cán bộ, giảng viên ứng dụng trong thực hiện nhiệm vụ NCKH. Tuy nhiên, hoạt động liên kết NCKH của các khoa giáo viên ở HVCT với nhau, với các tập thể, cá nhân nhà khoa học ở trong và ngoài quân đội chưa nhiều, chưa được tổ chức thường xuyên, chưa đồng đều giữa các khoa giáo viên.

Trước yêu cầu mới của nhiệm vụ NCKH và nhiệm vụ giáo dục, đào tạo ở HVCT, yêu cầu “xây dựng đội ngũ cán bộ khoa học và công nghệ có trình độ cao, trong đó có nhiều nhà khoa học đầu ngành, nhà khoa học trẻ tài năng và chuyên gia trên các lĩnh vực khoa học và công nghệ”⁽⁸⁾ đòi hỏi phải coi trọng lãnh đạo, chỉ đạo nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động liên kết NCKH của các khoa giáo viên với các tổ chức, lực lượng trong và ngoài quân đội. Theo đó, các khoa giáo viên ở HVCT cần tăng cường mời các nhà khoa học có uy tín, cán bộ quản lý khoa học ở các cơ quan, tạp chí, viện nghiên cứu, nhà xuất bản□ tham gia hội thảo, nói chuyện chuyên đề, thông tin khoa học, tọa đàm khoa học, trao đổi kinh nghiệm điều hành, quản lý, tổ chức thực hiện các nhiệm vụ nghiên cứu□ Đồng thời, cần có cơ chế đãi ngộ về vật chất, tinh thần và tạo điều kiện thuận lợi, khuyến

khích cán bộ, giảng viên ở các khoa giáo viên tham gia các hoạt động NCKH của các cơ quan, đơn vị, nhà trường ở trong và ngoài quân đội.

Thứ tư, giải quyết mâu thuẫn giữa thực trạng còn hạn chế về năng lực NCKH của đội ngũ cán bộ, giảng viên ở một số khoa giáo viên thuộc HVCT với yêu cầu bảo đảm thích ứng nhanh, khai thác có hiệu quả thành tựu của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ Tư, nhất là trước sự bùng nổ của trí tuệ nhân tạo hiện nay.

Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng, nhận định: "Khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và Cách mạng công nghiệp lần thứ tư đang diễn biến rất nhanh, đột phá, tác động sâu rộng và đa chiều trên phạm vi toàn cầu⁽⁹⁾. Thời gian qua, công nghệ số phát triển mạnh mẽ đã mang lại điều kiện thuận lợi cho đội ngũ cán bộ, giảng viên ở các khoa giáo viên thuộc HVCT trao đổi thông tin, sưu tầm, khai thác, chia sẻ các nguồn học liệu phong phú, đa dạng ở trong nước, ở nước ngoài dựa trên sự phát triển của hệ thống Internet kết nối vạn vật và mạng dữ liệu khổng lồ (Big Data). Nhiều công cụ, phần mềm hiện đại phục vụ cho quá trình NCKH đã và đang tạo ra những thuận lợi cho hoạt động đổi mới phương pháp và nâng cao hiệu quả nghiên cứu, góp phần nâng cao CLLĐ nhiệm vụ NCKH của TCCSĐ ở các khoa giáo viên. Tuy nhiên, nhiều nguồn thông tin, học liệu đa chiều trên mạng Internet chưa được kiểm chứng; nhiều trang thiết bị hiện đại, phần mềm phục vụ dạy học, NCKH yêu cầu trình độ cao trong khi không phải cán bộ, giảng viên nào cũng có thể ứng dụng, khai thác. Gần đây, sự bùng nổ của trí tuệ nhân tạo (AI), nhất là công nghệ Chat GPT đã và đang đặt ra vấn đề đạo đức khoa học của các nhà khoa học, nhà giáo, học viên, nghiên cứu sinh ở các trường đại học nói chung, ở HVCT nói riêng. Vai trò của người thầy trong giáo dục, đào tạo và NCKH không thể thay thế nhưng phải chủ động thích ứng để đón đầu, phát huy những lợi thế và ngăn ngừa, giảm thiểu rủi ro, bắt lợi từ công nghệ AI. Từ đó, đặt ra yêu cầu phải tăng cường bồi dưỡng, nâng cao kỹ năng, kinh nghiệm khai thác, ứng dụng công nghệ thông tin trong NCKH của đội ngũ cán bộ, giảng viên, bảo đảm cho họ có đủ năng lực kiểm duyệt, đánh giá, nghiệm thu chính xác chất lượng các công trình, sản phẩm khoa học; phát hiện, xử lý nghiêm các biểu hiện sao chép, trùng lặp.

Bên cạnh đó, hoạt động của cán bộ, giảng viên ở HVCT khi tham gia đấu tranh trên mặt trận tư tưởng, lý luận, nhất là tham gia phản bác các quan điểm sai trái, thù địch trên không gian mạng trở lên khó khăn hơn, phức tạp hơn, bởi lẽ, các thế lực thù địch có thể lợi dụng công nghệ Chat GPT để tạo và lan truyền tin giả hàng loạt.

Vấn đề nhân văn số cũng đòi hỏi phải đổi mới cách thức quản lý, xã hội hóa các sản phẩm nghiên cứu theo hướng hiện đại hóa, sao cho vừa bảo đảm quyền tác giả, vừa lan tỏa rộng rãi những ảnh hưởng, giá trị của các công trình khoa học của các khoa giáo viên ở HVCT sau khi đã được nghiệm thu, công bố, nhất là những công trình có độ mật.

Nghị quyết số 1652 - NQ/QUTW ngày 20/12/2022 của Quân ủy Trung ương về "Lãnh đạo công tác khoa học quân sự đến năm 2030 và những năm tiếp theo", xác định: "Chủ động, tích cực tiếp cận và khai thác triệt để những cơ hội và thành tựu của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư⁽¹⁰⁾. Bối cảnh mới đặt ra yêu cầu cao hơn đối với cấp ủy, tổ chức đảng ở các khoa giáo viên trong nâng cao năng lực lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện nhiệm vụ NCKH, nhất là năng lực dự báo, đánh giá tình hình, năng lực quản lý và trình độ tổ chức thực hiện nhiệm vụ NCKH để đáp ứng kịp thời yêu cầu chuyển đổi số, xây dựng Nhà trường thông minh ở HVCT trong thời gian tới./.

(1) Bộ Quốc phòng (2016), *Điều lệ Công tác nhà trường Quân đội nhân dân Việt Nam*, số 51/2016/TT-BQP ngày 20/4/2016 của Bộ Quốc phòng, H.

(2), (5), (7) Đảng ủy Học viện Chính trị (2022), *Báo cáo Tổng kết 10 năm thực hiện Nghị quyết số 791-NQ/QUTW ngày 30/12/2012 của Quân ủy Trung ương về "Lãnh đạo công tác khoa học, công nghệ và môi trường trong quân đội đến năm 2020 và những năm tiếp theo"*, số 33-BC/ĐU ngày 17/6/2022, H., tr.9, 3,4.

(3), (8), (10) Quân ủy Trung ương (2022), *Nghị quyết lãnh đạo công tác khoa học quân sự đến năm 2030 và những năm tiếp theo*, số 1652-NQ/QUTW ngày 20/12/2022, H., tr.2, 4, 2.

(4) Đảng bộ Học viện Chính trị (2020), *Văn kiện Đại hội Đảng bộ Học viện Chính trị lần thứ XVI (nhiệm kỳ 2020 - 2025)*, H., tr.35.

(6) Quân ủy Trung ương (2022), *Nghị quyết của QUTW về "Đổi mới công tác giáo dục và đào tạo đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ xây dựng Quân đội trong tình hình mới"*, số 1657-NQ/QUTW ngày 20/12/2022, H.

(9) Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, T1, Nxb. CTQG Sự thật, H., tr.208.